

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

*Készült a 2022. november 16. napján tartandó képviselő-testületi ülésre
Készítette: Kovács Péter polgármester*

Tárgy: Javaslat az energiaválság miatti kényszerű intézkedések elfogadására

Tisztelt Képviselő-testület!

Az orosz-ukrán háború és az arra válaszként érkezett uniós szankciós politika következtében szerte az Európai Unióban és Magyarországon is drasztikusan megemelkedtek az energiaárak. Magyarországon különösen az elektromos áram, a gáz és a távhőszolgáltatás ára. Az emelkedő rezsikárók minden önkormányzatot nehéz helyzetbe hoznak, s a kötelező feladatok ellátását is veszélybe sodorhatják. Budapest XVI. kerületében kötelező feladatok biztosítását veszélyeztető problémát nem okoz az energiaár emelkedés, de nekünk is el kell gondolkodnunk megfelelő takarékosági intézkedésekről, illetve energetikai beruházásaink felgyorsításáról.

2022. augusztus 1-től az önkormányzati intézmények elvesztették azt a lehetőségüket, hogy egyetemleges szolgáltatói áron jussanak gázhoz és elektromos áramhoz, így a rezsiköltségek egyik napról a másikra drasztikusan megemelkedtek. Az új helyzet azonnali intézkedéseket igényelt az önkormányzat vezetésétől. Az eddig hozott intézkedéseket az 1. számú melléklet mutatja be.

Az energiaköltségek emelkedése miatt a Belügyminisztérium is kérte az önkormányzatokat, hogy szolgáltatassanak adatot a 2021.-2023. év tény/terv adatokkal az elektromos áram, a gáz és a távhő felhasználásról. Külön a kötelező és a nem kötelező feladatokról, valamint külön az intézményekről és külön az önkormányzat tulajdonban levő cégekről. Ennek az adatszolgáltatásnak az eredményét tartalmazza a következő táblázat.

Az önkormányzat energiapozíciójára vonatkozó adatok

1. az önkormányzat, társulása és költségvetési szervei

No.	Önkormányzat és intézményei energiateljesítménye	2021. év		2022. év		2023. év	
		Mennyiség (kWh)	Forint (nettó)	Mennyiség (kWh)	Forint (nettó)	Mennyiség (kWh)	Forint (nettó)
1.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - gázfogyasztás	8 086 575	76 776 405	8 437 563	240 970 632	7 313 390	668 409 472
2.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - gázfogyasztás	185 712	1 950 407	187 938	4 654 732	152 452	23 287 340
3.	Gázfogyasztás összesen (1+2)	8 272 287	78 726 812	8 625 501	245 625 364	7 465 842	691 696 813
4.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - elektromos áram fogyasztás	1 356 407	75 240 903	1 427 276	135 191 389	1 287 479	398 897 347
5.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - elektromos áram fogyasztás	54 811	1 336 851	51 670	2 862 254	45 042	7 848 846
6.	Elektromos áram fogyasztás összesen (4+5)	1 411 218	76 577 754	1 478 946	138 053 642	1 332 521	406 746 193
7.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - távhő fogyasztás	0	0	0	0	0	0
8.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - távhő fogyasztás	0	0	0	0	0	0
9.	Távhő fogyasztás összesen (7+8)	0	0	0	0	0	0
10.	Energia fogyasztás összesen (3+6+9)	9 683 504	155 304 566	10 104 446	383 679 006	8 798 363	1 098 443 006

2. az önkormányzat kizárólagos vagy többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok

No.	Önkormányzati gazdasági társaságok energiafelhasználása	2021. év		2022. év		2023. év	
		Mennyiség	Forint	Mennyiség	Forint	Mennyiség	Forint (nettó)
		(kWh)	(nettó)	(kWh)	(nettó)	(kWh)	
1.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - gázfogyasztás	3 128 147	58 152 181	3 182 252	85 003 474	2 864 027	292 375 028
2.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - gázfogyasztás	279 797	2 820 325	228 059	5 875 532	167 631	17 018 794
3.	Gázfogyasztás összesen (1+2)	3 407 943	60 972 506	3 410 311	90 879 006	3 031 658	309 393 822
4.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - elektromos áram fogyasztás	965 607	33 252 608	997 550	73 710 437	953 279	285 030 517
5.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - elektromos áram fogyasztás	348 490	13 677 157	352 843	23 522 087	308 144	44 932 437
6.	Elektromos áram fogyasztás összesen (4+5)	1 314 097	46 929 765	1 350 393	97 232 524	1 261 424	329 962 954
7.	Kötelező feladatokat ellátó intézmények - távhő fogyasztás	0	0	0	0	0	0
8.	Nem kötelező feladatokat ellátó intézmények - távhő fogyasztás	0	0	0	0	0	0
9.	Távhő fogyasztás összesen (7+8)	0	0	0	0	0	0
10.	Energiafogyasztás összesen (3+6+9)	4 722 040	107 902 271	4 760 704	188 111 530	4 293 081	639 356 776

A táblázatban a nem kötelező feladatokat ellátó intézmények között a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat és a Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ, míg a XVI. kerületi Önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló nem kötelező feladatot ellátó gazdasági társaságok között a Sashalmi Piac Kft. és a REHAB 16 Kft. lett feltüntetve.

Mint a táblázatból is látszik a gáz- és az elektromosáram költség már az idei évben is emelkedett a 2021-es évhez képest, **több mint kétszeresére, 217%-ra, s várhatóan 2023-ban a 2022-es évhez képest több mint háromszorosára, 304%-ra fog emelkedni a fizetendő összeg**, annak ellenére is, hogy 2022. második félévében bevezetett takarékosági intézkedéseknek megfelelően 12% körüli mértékben csökkentettük az energiafelhasználásunkat.

Az előterjesztés készítésének időpontjában még folyamatban van a 2023. évre a gáz- és villamosenergia beszerzési eljárás az önkormányzati intézmények és a Kertvárosi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft. esetében is, így pontos egységárrakkal még nem tudunk kalkulálni. Mostani tudásunk szerint, ahogyan az a táblázatban is látszik az idei várható bruttó 725 millió forintos költség helyett 2023. évre 2207 millió forintos gáz- és elektromos áram költséggel kalkulálhatunk, ami **közel 1,5 milliárd forintos többletet jelent az idei évhez képest. Ezt az összeget nem fogja tudni kigazdálkodni az önkormányzatunk, így további kényszerű lépéseket kell meghoznunk.**

Az intézkedések több rétegűek, egyrészt további takarékosági intézkedések szükségesek, másrészt fel kell gyorsítani az energetikai beruházásokat, harmadrészt az önkormányzat által nyújtott olyan szolgáltatásokat, ahol az energiaárak változása jelentős befolyást gyakorol a költségekre (például terembeadás), az árakat a költségek változásához kell igazítani.

Takarékosági intézkedések:

A már eddig bevezetett takarékosági intézkedések mellett újabb intézkedések szükségesek a további energiafelhasználás csökkentése érdekében. A cél, hogy a 2022. évi fogyasztás 75%-ra csökkentsük az önkormányzatunk (Polgármesteri Hivatal és intézményei, valamint a gazdasági társaságok) energiafelhasználását, mely **közel 400 millió forintos megtakarítást eredményezhet.**

Az eddig bevezetett intézkedésektől mintegy 12%-os vagyis 190 millió forintos megtakarítást remélünk.

A javasolt intézkedéseket a 2. számú melléklet foglalja össze. A legfontosabb intézkedések a következők:

- 2023. év első 5 hónapjában az Erzsébetligeti Rátonyi Gábor Uszoda zárva tart, csak a strandszezonra nyit ki, az így tervezett megtakarítás 140 millió forint. A Rákosszentmihályi Konrád Ferenc Uszoda a megszokott nyitva tartás szerint üzemel a teljes időszakban. Információink szerint a környék szinte minden uszodája bezárja kapuit legalább a téli időszakra, így a látogatók elmaradása miatt jelentős bevételkieséssel nem számolunk, az onnan elmaradó vendégek egy része biztosan a nyitva levő uszodákból fog választani.
- A Rákosszentmihályi Kulturális Központ a 2023. év első 4 hónapjában szintén zárva tart. A programok lehetőség szerint az Erzsébetligeti Színház épületébe kerülnek át. A tervezett megtakarítás 8 millió forint. Információink szerint a környék szinte minden kulturális létesítménye bezár a téli időszakra, így az erzsébetligeti helyszínen bevétel növekedéssel számolunk.
- A Polgármesteri Hivatalban megváltozik a munkarend és a pénteki napon kötelező home office munkavégzés lesz, a keddi és a csütörtöki napon a munkaidő fél órával meghosszabbodik, így már csütörtök délután le lehet kapcsolni a fűtést az épületben és csak hétfő reggel kell visszakapcsolni. A tervezett megtakarítás 10 millió forint.
- A „gyermekintézményekben” (bölcsőde, óvoda) a jelenleginél szigorúbb energiatakarékossági intézkedést nem tervezünk.
- Szintén nem tervezünk a jelenleginél szigorúbb energiatakarékossági intézkedést az idősek ellátását biztosító intézményekben.
- Szintén nem tervezünk a jelenleginél szigorúbb energiatakarékossági intézkedést a Szakrendelőben.
- Minden intézményünkben épületenként rezsibiztost nevez ki az intézmény vezetője, aki felelős a bevezetett intézkedések ellenőrzéséért. A tervezett megtakarítás az összes intézményre 20 millió forint.
- A Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ 3 épületénél átlag 50%-os rezsiar megtakarítást érünk el azzal, hogy a Tóth Ilonka Emlékházat és a Tájházat csak előzetes bejelentkezés után lehet a téli időszakban látogatni. A Veres Péter úti 320 négyzetméteres épületnél a munkatársak az épület elkülönített részében dolgoznak, ahol elektromos fűtőberendezéssel biztosítják a fűtést a mintegy 35 négyzetméteres résznek. Az épület többi részében csak temperáló fűtés lehetséges és korlátozottan látogatható. A munkatársak részére 2022. decembertől heti 2-3 nap home office munkavégzés elrendelése váltásban. A folyamatos „bérlok” (Cavalloni SE és a XVI. kerületi Nagycsaládosok) a külön víz- és villanyórán mért rezsiköltséget megtérítik az intézmény számára. A tervezett megtakarítás 15 millió forint.
- A Rákosmenti Mezei Őrszolgálatnál korlátozzuk a fűtést, elrendeljük, hogy maximum 18 °C-ig lehet felfűteni az épületet. A tervezett megtakarítás 5 millió forint.
- A Kerületgazda Szolgáltató Szervezetnél és az Erzsébetligeti Színházban elvégzett napelemes fejlesztés hatása a 2023. évre mintegy 10 millió forintos megtakarítást eredményezhet.
- A Benő utca 3. és a Rádió utca 10. alatti jelenleg üresen álló épületeket bezárjuk és az energiafogyasztást a lehető legkisebb mértékűre csökkentjük.

Energiakorszerűsítési intézkedések:

Önkormányzatunk már 2015-ben csatlakozott az Élő Bolygónk felhíváshoz és 2019-ig tartó cselekvési tervet fogadott el, melynek része volt, hogy az intézményi nagyfelújításoknál megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas eszközt is beszerel az önkormányzat. 2019-ben kibővítettük és elfogadtuk az Élő Bolygó 2 - klímavédelmi- és alkalmazkodási cselekvési tervet, melynek 7. pontjában erősítette meg a Képviselő-testület a korábbi szándékát. Többek között az Élő Bolygónk cselekvési terv végrehajtásának köszönhetően ma **már az épületeink 25%-ban használnak megújuló energiahordozót hasznosító eszközt.**

A 2022. évi költségvetési tartalék terhére megrendelésre és kiépítésre került a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet és az Erzsébetligeti Színház – Corvin Művelődési Ház Hunyadvár utcai épületében a napelemes rendszer, összesen kb. 42 millió forint összegben. Illetve megrendelésre került a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet szociális épületének részleges felújítása, hőszigeteléssel, mintegy 20 millió forint értékben.

Az Intézményfejlesztési Iroda munkatársai felmérték az önkormányzatunk fenntartásában levő összes épületünket négy szempont szerint: van-e napelem a tetőn, illetve elhelyezhető-e; tetőszigetelés vagy egyéb átalakítás után elhelyezhető-e napelem a tetőn; homlokzati- és/vagy tetőszigetelés szükséges-e; kazáncsere jelent-e jelentős megtakarítást.

Az Intézményfejlesztési Iroda megbecsülte, illetve árajánlatokat kéréssel támasztotta alá a szükséges beruházási összegeket. Az általuk javasolt prioritási sorrend irányadó lehet a beruházások tervezésénél. Elsősorban ott javasolt a hőszigetelés cseréje, ahol ezt a kazáncserével egy időben, vagy a már megvalósult kazáncsere után tudjuk elvégezni. Elsőbbséget élveznek azok a napelemes beruházások, ahol nem szükséges átalakítani a tetőt a napelemek felszerelése miatt. Az épület teljes felújítási javaslatában azok az épületek élveznek elsőbbséget, melyek energetikai szempontból a legelmaradottabbak, illetve a legnagyobb az energiafelhasználásuk, így a beruházással fajlagosan nagyobb megtakarítás érhető el.

A napelemes fejlesztések során az első körben mintegy 60 millió forintos beruházásból 7 óvodaépületet, két bölcsődeépületet és a helytörténet Veres Péter úti épületét tudjuk ellátni napelemmel. Itt, ha szükséges a sorrendet az éves megtakarítás mértéke, illetve a várható megtérülési idő szerint állítjuk fel.

Az Intézményfejlesztési Iroda munkatársai összeállították a 2023. évben – költségvetési keret rendelkezésre állása esetén – megvalósítható vagy elkezdhető energetikai felújítások listáját. A lista több mint 2,8 milliárd forint értékben tartalmaz hőszigetelést, kazáncserét, fűtési rendszer modernizálást, napelemes fejlesztést és épület teljes felújítást. A prioritásban az első 10 helyen szereplő épület energetikai felújításának tervezett költsége is meghaladja az 1 milliárd forintot. Annak érdekében, hogy a beruházások meg tudjanak valósulni javaslom, hogy forduljunk támogatásért a kormányhoz. Erről szól a harmadik határozati javaslat.

A legnagyobb energiafogyasztó, a két uszodát üzemeltető Kertvárosi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft. Az ügyvezető igazgató tájékoztatása alapján több energiatakarékossági beruházási javaslatot is előkészít a 2023. évi üzleti terv elfogadásához. Elsősorban az erzsébetligeti uszoda tetején levő, de nem (vagy csak korlátozottan) működő napelem, napkollektor rendszer átalakítás szükséges. Ezzel egy időben költségbecslést kér a hőszivattyús

és a pellet kazános fűtési alternatívára is. A szentmihályi uszodánál megvizsgálják a napelem telepítésének lehetőségét, valamint itt is az alternatív fűtési módszerek kialakítását.

A Sashalmi Piac Kft már kialakította a napelemes rendszerét, illetve a közösségi terem fűtéséhez gáz kiváltására alternatív fűtési módot találtak. A küzdőtér padlófűtését a jövőben hőszivattyús folyadékűtővel biztosítják, az öltözőket pedig távolról vezérelhető elektromos hőbefűvőkkel látták el. A használati melegvíz előállítására a meglévő puffertartályokat kibővítették elektromos fűtőbetétekkel. A mintegy 4 millió forintos beruházást a Kft. a cég fejlesztési tartaléka terhére valósította meg.

Javasom továbbá, hogy a 2023. évi költségvetés elfogadásakor prioritásként szerepeljen az energiahatékonysági beruházások, erről szól a negyedik határozati javaslat.

Bevételnövelő intézkedések:

Elkerülhetetlen lesz az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások esetében az inflációt és az energiaköltségek jelentős emelkedését is figyelembe vevő áremelés. Vannak olyan területek, ahol az önkormányzat vagy intézményei tudják érvényesíteni ezeket a tényezőket és vannak olyan helyek, ahol nem, vagy csak korlátozottan.

Az első területre jellemző például a terem vagy műfüves labdarúgópálya bérbeadás. Itt főleg a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet által bérbeadott iskolai műfüves labdarúgópályák, illetve a civil házak bérbeadása, valamint az óvodákban, illetve az Erzsébetligeti Színház – Corvin Művelődési Ház esetenként bérbeadott termeinek bérleti díjára kell gondolni. Az intézményvezetők saját hatáskörben idén ősszel már változtattak a bérleti díjakon, viszont a jövő évre érvényes rezsikártyák ismeretében az intézkedés felülvizsgálandó. A felülvizsgálat a 2023. évi költségvetés készítés egyeztetési folyamatában fog megvalósulni.

A másik csoportba tartoznak az olyan önkormányzatunk által nyújtott szolgáltatások, ahol nem, vagy csak korlátozott mértékben tudjuk végrehajtani a rezsikártyák és az infláció miatti áremeléseket. Ilyen például az óvodai, iskolai, valamint a szociális terület étkezési térítési díjai. Ezekben az esetekben képviselő-testületi előterjesztések készülnek.

Szintén elkerülhetetlennek látszik az uszodajegyek és bérletek árának emelése.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés tárgyában döntést hozni szíveskedjen.

Határozati javaslat I.: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy az előterjesztés 1. számú mellékletében felsorolt eddigi intézkedésekkel egyetért.

Határidő: 2022. október 19.

Felelős: Kovács Péter polgármester

(Elfogadásához egyszerű szótöbbség szükséges)

Határozati javaslat II.: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy az előterjesztés 2. számú mellékletében felsorolt intézkedésekkel egyetért és felkéri a polgármestert, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Határidő: folyamatos

Felelős: Kovács Péter polgármester

(Elfogadásához egyszerű szótöbbség szükséges)

Határozati javaslat III.:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete arra kéri Magyarország kormányát, hogy amennyiben az unióval történő tárgyalások eredményre vezetnek, úgy külön az önkormányzatok számára hirdessenek energetikai korszerűsítési pályázatot.

Határidő: 2022. november 30.

Felelős: Kovács Péter polgármester

(Elfogadásához egyszerű szótöbbség szükséges)

Határozati javaslat IV.:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a 2023. évben az önkormányzati beruházások között az energetikai korszerűsítési beruházások élveznek prioritást.

Határidő: a 2023. évi költségvetés összeállításakor

Felelős: Kovács Péter polgármester

(Elfogadásához egyszerű szótöbbség szükséges)

Kelt: Budapest, időbélyegző szerint

Kovács Péter
polgármester

Törvényességi szempontból megfelelő:

dr. Csomor Ervin
jegyző

Melléletek:

- 1.) 2022. augusztusa óta megtett takarékosági intézkedések
- 2.) Energiamegtakarítási intézkedések a 2022-es év hátralevő időszakára és a 2023. évre

Tárgyalásra illetékes bizottság:

Gazdasági és Pénzügyi Bizottság

Kerületfejlesztési és Üzemeltetési Bizottság